

"نامادهگی ژن له و ریځراوانه دا نامادهگیه کی وهزیفیه له ریگه یه وه حزب له تاوانه کانی فیودالیزم نهنتی ژن ده پاریزیت"

کازیوه سالج بۆ هاولاتی

سازدانی - روناک نهجمه

دهریزه ۸ ماریس و پرسی ژفانی کورد هاولاتی چاویڤه و ښکته و ښکته له گهل کازیوه سالج نووسرو روناکبیردا سازداوه.

هاولاتی: ۸ ماریس رۆژی جیهانی ژنان. پیت وایه ئەم رۆژه چ گرنگیه کی ههیه له ښو کۆمهله گای ښمه دا؟ ئایا ئەو روداو توانیوهی وەرچەر خانیڤ دوست بکات له سهردیدی باوکسالارانە کۆمهله گامان له بهرامبه ژناندا ؟

کازیوه سالج: ۸ ماریس و زۆر بۆنه ی دیش له ناو کورددا په قازیه کرتنه وهی فالی بهختیکی دژاوه له وهی گوایه ښمه ش مبلله ښکته توانی وەرگرتنی گوتاره شارستانی و مریه کانمان ههیه ، ئەو گوتارانه ی توانی راگه یاندنی مهرگی ئەو پښتانه ی ههیه کاتی مهرگیان هاتوه و پښتاری پښتکی نوی دکات و بهرجه می دهه ښښتوه وهکو کۆمهله کی له کارکوتو تهنه ښسته لاکي ناکات . بهشیک له کۆمهله کی جیهان و به ناستی ریز و بههای ئەوان ، بهها بۆ ئەو ژنانه داده ښښ که خۆیان بهخت کردوه له رۆژگاریکدا ۸ ماریس به بهختکاری ئەوان خهلات کرد ، گهر تهنه له بۆشایی ښوان ۸ ماریس ئەمسال و سالی رابردو بوارین جهسته ی سهدان ژنی ښدا لهتکاره ، زۆرتین ریژی ئه له جیهاندا له ښو کورددا کوژراوه به ناوی شهرفه وه . تهواو ههست به شهرمه زاری دهکهم بۆ کۆستی زیاتر له ۵۰۰ ژنی کوژراو له ماوه یه کی کهدا ، سهدانی سوتاو سووتیوارو ریکلامی ناهنگی ۸ ماریس دهه ښم ، ناهنگ بۆ کام دهستکوتانه ؟ چ بهرهمه یکی نویمان له سالی دهست هښاوه بهراورد به سالی رابردو بۆ ئەوهی لای ژنان به گشتی سه بهرزیب و ناههنگی بۆ بهگپزین ؟ ئەو دهستکوتانه ی سن سال بهر ښسته پیاو بۆی نهوو ۲-۳ ژن به ناوی هاوره بههسته وه دابهستیت ، یان ژن به سه ر ژنه کسه ی به ښښت و ښسته عیراقین و یاسایی عیراقیش یاسایی ښسه لاهه که ریگی چوار ژن دهدات ، ناهنگ بۆ شه رعیه ت دان به کوشتن ره جکردن ، یاخود بۆ مه زاکرتنی ژنان له ژوی گهرمی دهسه لاتداران و بهرزیونه وهی ریژه ی لهش فرۆشی بۆ ناستی قورس ؟ گهرچی من ښسته له تریکه وه ناگام له بارووخه کانه ئەوهی ښمه دهرباری کوشتی ژنان له دهرده ناگامان ښښه ، ژنان له کوردستان و خه لکی کوردستان به هۆی بۆ کاربایی و بۆ خزمه تگزارای ناگایان لی ښښه ، سیسته ی تۆتالی تاریش به کیڤ له نامانجه کانی ئەوه یه کۆمهله ی نامراری بدژښتوه بۆ بښاگا بوونی کۆمه ل باورودخی خۆی . پیم وایه گهر ژنان راستکو بن له گهلدا خویان له بری بۆنه و ناهنگ گپران له ۸ ماریسدا روویه پرووی جیهان دهه ونه به داپۆشینی باره گاکانیان به لافیتیه رده ش و ناوی ده ښښ رۆژی کۆستی ، ژنان . گهر ژنان ناتوان خاوه نی گوتاریکی ستاییکی بن بۆ خۆری ښته کهان بۆ جواتر ، گهر خاوه نی ئەو گوتارن و دهسه لات و سیسته ی کوردی سه رکو تیان دهکات ، با خاوه نی گوتاریکی ره مزی لهو شیوه بن.

هاولاتی: ناین و کهلور بهفولی رۆچونه ته ښو هه مو

په یوه ندیه کۆمه لایه تیبه کانی ښمه وه . ئایا تا چهنده له فه زایه کی ناوها داخراودا ده توانیت قسه بکرت له سه ر ماف و نازادیبه کانی مرۆف بهگشتی و ژنان به تاییه تی ؟ ئایا ناین و کهلوری ښمه بهرپرسن له زه وتکردنی ماف و نازادیبه کانی ژنان ؟

کازیوه سالج: هه مو ئاینه کانی جیهان له بنه مادا خاوه نی به ک تاییه ته ندی هاوشیوه بوون ، ئەوه ی توانیوهی کۆمه له کۆمه له کی دی جیا بکاته وه رۆفۆرم له ئاینه کهیدا بکات وهرگرتن و متمانه هښان بووه به گۆرینی کولتور ، له ناو کورددا ئاینکراوه به به هانه یه ک بۆ مانه وه و زیندوو راگرتنی به شه مردوه کانی کولتور ، به ره یه ک ښښه له ژفانی کورددا بۆ دهنگی هه لئه ژاردښت به را بهر هه مو که موکووریه کانی ژبان که کولتور بهرهم هښه ریتی ، پاسه وانی ئەو سیسته له کارکوتوه نکات که کاتی مه رگیه تی و به ژۆی ناین و نه ریته باوه کانی دی مۆله تی ژفانی بۆ ده خوازن . ئەمه ش هاویه یما نیه تیگی له ښوان هاو لاتی و دهسه لاتدا دروست کردوه ، له سه ر بنه مای گهنده لی ، ئەمه رۆ هاو لاتی و دهسه لات به ناستی یه ک گهنده لی بهرهم دهه ښښ ، له بری بوونیادنان هه لوه شانده وه و بیبه هایه ی بهرهم دهه ښښ ، ئەو دڅه ش سه ره تا کۆمه له کی لیوان لیوی دهویست له گوتاری سازښکارانه ی دهم به خنده بۆ گهنده لی دهسه لات و ئەمه رۆش له بری مردنی ئەو پښتانه ی پیوسته بهرمن ، ژفانه وهی ئەوه نه ریت و پښتانه ی دیهان ساله مردوون بۆ گهنده لی هه مر دولا بووه به دیاره ده ، لیره وه ژفانی مرورو ، نه ریتی مرورو و گهنده لی تانکیف دکات و پاشان بووه به کولتورکی گونجا و ناسایی له کۆمه لی کوردیدا ، رۆشښیری و ژفانی سیڤلی و کسره وهی دروستیش پاسف ده ښت و بووه به کاری نامۆ و نه شازیش له کۆمه لی کوردیدا ، واته فاکتوره مروده کان و نه وهی پیوسته بهریت بووه به کللتور ، چونکه کولتور به شیکه له که سیه تی مرۆف که کارتبه که به سه ر هه مو چه مکه کانی دی ژفان و هونه ری گونجاندن له گهل فاکتوره کانی سه رده م و نوڤه گهری واته په یوه ندی تاک و کۆمه ل بهرجه سه دهکات . ناینیش تهنه په یوه ندی هه یه به کاره کتهری تاکه وه گهر خاوه نی هۆشیا ری بی ت یان یاسایه کی سیڤلی نراسه تی بکات ، په یوه ندی تاک له گهل (تاک) بهرجه سه دهکات . ئەو کۆمه لانه ی خاوه نی سیسته ی دروست و عه قلی بهر یوه بردن ښښ یاسا که وتوته په راویزی ناینه وه دهرده کی یاسا و هه یه تی کولتور (نه ره یه یی) بۆژه تیف ده که ویته ژیر پی و ره وایه تی به هه مو ئەو میکانیزمانه ده ریست کولتوری ښفلیچ و نه ریتی بهرهم دهه ښښت . ئەم راسته ییش له کۆمه لی کوردیدا بووه کولتور نه ک تهنه دیاره ده و چاره سه رکردنی ئاسان بی ت و ره نگدانه وهی به سه ر هه مو لایه نه کانی ژفانه وه ده ښښرت ، له مه سه له ی ژناندا زه قتر دهرده که ویت . ئەوه ندی گرانه له م ئالۆزیه ی کولتوری کوردی تیبه که یه ښښ رۆلی گه وهی له زیندو هه ښښتوه و ده ست به باله وه گرتنی کولتوری مرودو هه یه . ئەوه ندی ژن سکالا له چه ساندنه وهی کولتوری نمایش دکات ، ئەوه ندی بښاگایه له

کازیوه سالج

وهکو ولاتانی یه که م ، به و شیوه یه سیسته ی دیموکراسی چاره سه ری هه مو کښه کانی لایه ، تهنه یاسایش ده توانیت دیموکراسی به سه ښښت و بیکات به کولتور نه ک تهنه چن ده ندیک ، بۆ تورک و عه رب و فارس ، ئەو کات فه رمانه روا و هاو لاتی فیزی سیسته ی دیموکراسی و بهر یوه بردن و ماف و نه رتک ده بوون ، له ښسته له کی چاره و رانی وه ها گۆرانکاریه ک به که ښښ که لای هه رده وه ئەو فه ره نگه له دایک نه یوه و ده کو گومان هه ی به ره یه کیش ښه بۆ کارکردن و راگه یاندنی مرندی ئەو میکانیزمانه ی پیوسته بهرمن . به مهرگی ئەو ښته له کارکوتانه و دارشتنی سیسته ی که سه ر به مای دیموکراسی و جیا کردنه وهی دین له ده ولت و ره چا کردنی وه کو یه کی مافه کانی مرۆف و ئەم لۆژیکی جه نجه گله له کوردستاندا کۆتایی دیت .

هاولاتی: ئایا ریځراوه کانی ژنان تا چهنده توانیوه کاریه ریان هه بیت له سه ر که سه رکرده وهی دیاره یه دی توندوتیژی بهرامبه ر ژنان گنایا ئەم ریځراوانه ی که ښسته هه ن زاین و خۆ بښښه له که نه لاکان له دهنگی کپراوی ژفانی کورد .

کازیوه سالج: ریځراوه کان ره مزی ساتینک له میژووی حزب گه هښتا نه بوو بووه به دهسه لات . میژووی ریځراو میژووی حزبه بهر له دهسه لات بوونی وه کو هه ر چه یه کی دی کۆمه ل نامرانیک بوو بۆ دهسه لاتساری ، ناماده گی ژن و ده یغه له ریگه یه وه حزب له تاوانه کانی فودالیزم و نهنتی ژن ده پاریزیت ، له بهر ئەوهی دروست بوونی ریځراو گوزارشت بوه له زه مه نی لاواری دهسه لات ، ئەمه رۆ که بهه یزه و بووه به دهسه لات لای گرنگ ښښه ژن نه ک چه ر بښاف و چه وساو ه بی ت به لکو به ریزه یه کیش بکوژرت کورد به نه ته وهی ژنکوژ ناوژه بکرت و ریځراوه کانیښ دا بخرتیت ، هه ر ئەو ترسه و خواستی دهسه لاتدارای له دلی خودی ریځراوه کاندای مه یلی گه مه یه کی سازشکارانه ی شه رمۆکی له سه ر جه سه ته ی ژن بهرپا کردوه . ئەو گه مه یه ش کارایه و کار تیش ده ښت ، چون تا خواستی دهسه لاتدارای زۆتر و زالتر بی ت ناستی هۆشیا ری له کښه کان بکوژرت ، چونکه

هه مو کښه کانی ښسته له فه رهنگی حزب کوردیه کهانه وه ته شه نه ی کردوه . کوردستان خۆش بهخت بوایه ، ولاتیکی به سه ښښت و بیکات به کولتور ده کرد و حوکی ده کرد نه ک نوونه له خۆرشاوادا که به یاسای سزادان جگه ر کښان له شوینه گشتیه کان قه دهغه کراوه ، خه ک خۆی له ناوما لدا جگه ره ناکښیت و بۆ جگه ر کښان ده چیته دهرده ی ماله که ی ، واته یاسا که بوو به ره وشت ، زیاتر نه یوه به یاسای فه رمی ، گشتی کۆمه لگای تاک دهنگ و هه مه رهنگی و هه مه دهنگی کۆمه لی دیموکراسی ښښه و تیدا دروست نایت . نایه تاچه دی فه رمانه روا یانی کورد له ناست تیگه شتن و دارشتنه وهی یاسای دیموکراسیدا مایه پوچ و شپک خواروو ښښ ؟ تا چه دی هاو لاتی یاسا و سیسته ی دیموکراسی تهنه له مافدا ناینښه وه له دهرده ی نه رتک ؟ ئەو زه مینه سیاسییه له وه هه ر ښمه دا له هه ندیک ولاتی جیهاندا ښښی له سه ر ده کرتیت و له ساریه ئەو سیسته مه دا زۆریه چین و تویره کانی کۆمه لگا توانیوه یه که م تا زۆریک به مافه لاکانیان شاد بن . نایا بی ت وایه له هه ری می کوردستان دا ژفانی کورد ده توانن سو ده مند بن له پرۆسه ی به دیموکراتیزه کردنی کۆمه لگای کوردیدا !! ؟ ئەکه ره وایه بۆچی نه یاتوانا یوه سو ده مند بن له و زه مینه سیاسییه که چه ند سالیگه له وه هه ر ښمه دا هه یه ؟ ئایا دهسه لاتی سیاسی له وه ره ښمه دا ریگایان پښنادات یان ژنان بۆخویان هښتا له رووی هۆشیا ری وه نه گه ښتونه ته ئەو ناسته ی که داوای مافه لاکانیان بکه ن ؟

کازیوه سالج: بهر له وهی له سیسته ی دیموکراسی بهرپرسن ده ښت له توانای کۆمه لگای ښښه بۆ وەرگرتن و بهرهم هښتانی دیموکراسی بهرپرسن ، نایه شو ناسی دیموکراسی لای هه مر دوه به ره ی دهسه لات و هاو لاتی چه یه له ناو کۆمه لی کوردیدا ؟ مۆدی لی دیموکراسی مۆدی لی سه ره وهی یاسا مل که چ بوونی دهسه لاته بۆ ئەو رښا و یاسا کانی دیموکراسی و ده دکات به مۆزالی گشتی ، یاسایی ناینی و عه شیره تگه ری نا ، یاسای پیښکه وتوو و سیڤلی له دهرده ی فاکتوره ناینی و کولتوریه کانی

مل که چ بوون بالتر ده ښت ، مرۆفی ملکه چ له سروشت و بههای ناسازی ناکات ، ته نه ا مرۆفی ناسادیش هه لگری مه زه نده کردن و هۆشیا ری مافی بهرانه سه ره ، مافیش باسی کاتی نه بوونی دهسه لات و کاتی ژیره دهسته یه ، که واته ژن که به مرۆفی بی دهسه لاتی ناو کۆمه لا ناوژه دکراوه و کۆمه لیش بی دهسه لاتی دهسه لات ناکرت له زله یزی دهسه لاته وه داوای ماف بکات ، چونکه دهسه لات تهنه له کاتی لاوازیدا له بهرجه سه ته کردنی مساف ده ښښت وه که سیه ی ریځراوه کان له تاییه ته ندی گوتار و رۆشښیری به شیکه له کښه ی باسکراو ، که م ده ستیان له دارشتنی پلانی کارکردن ، بی نامانجی و هه یز لاواری له شکاندن ی دۆگما ، لاواری رۆشښیری ده گه به نه ښت ، گهر ریځراویک بیان رۆشښیریکی شخاوه نی تاییه ته ندیک نه بوو چه سورانه مهرگی کۆمه لی نه ریت و ژنان ، خزمی لپسراویک به دۆگمای سیاسی و کۆمه لایه تی و مرۆبی رابگه یه تی و میتۆدی نسوی بۆ ژفانی خۆی و ژفانی گشتی پښتیار بکات کویله و نارۆشښیره ، دیاره مه به ستمان که مایه تی ره نگه نه کان ښه ، که مایه تی جوانی و نومی دیک ی ساتی ده به خشن له ښو وینه گوره که ی کۆمه لدا ، مه به مست زۆرینه کویله کانه که کاریه گریان به سه ر ره وتی بووه کانه وه هه یه و ئەوانه ی ره وایه سی دده دن و ناچه یه ی ، چونکه داواچار هاوسه نکښه هه ر چو نیک بی ت ریځراویک گهر نه یوانی خاوه نی تیور و تاییه ته ندیک بی ت چاوی تر و زمانی تر به ژن به خښت چکه له شو ناسیکی کارتۆنی کلښه یه کښښ به سه روو په راوی دیکتاتۆره کالته کاره کان به مان و بوونی ژن و مرۆف .

هاولاتی: به بۆچوونی بهریت پیاوی کورد بۆ له مافی ژنان ده ترسی ؟ ئەم دیاره دیه له ناو پیاوانی کورددا زۆر بهرچاوه هه ستی پی ده کری .

کازیوه سالج: ئەو ترسه به شیکه له کولتوری لاوازکان ، ترس له مافی ژن ترسه له نازادی ، ترس له نازادی سه ره لقا ندنه بۆ مل که چی و گورده یونه به گریی لاواری که سیه تی ، مادام ښمه خاوه نی ریژه یه کی ښښگار بهر چاوی ژنی لاوازین و تا ئەو ناسته ش هه ست به ترسی پیاو ده کرتیت له مافی ژن واته یه کیڤکن له وه نه ته وانه ی خاوه نی ریژه یه کی بهرزی پیاوی لاوازین . لاوازه کان هه میشه له ترسدا ده ښښ ، لاوازه کان زۆر به ناسانی یه که دگرنه وه ووه بۆکن ، لاوازه کان هه میشه به هانه ناماده ن و هه رده م له هه ولی چینه کی دی کۆمه ل نامرانیک بوو بۆ دهسه لاتساری ، ناماده گی ژن و ده یغه له ریگه یه وه حزب له تاوانه کانی فودالیزم و نهنتی ژن ده پاریزیت ، له بهر ئەوهی دروست بوونی ریځراو گوزارشت بوه له زه مه نی لاواری دهسه لات ، ئەمه رۆ که بهه یزه و بووه به دهسه لات لای گرنگ ښښه ژن نه ک چه ر بښاف و چه وساو ه بی ت به لکو به ریزه یه کیش بکوژرت کورد به نه ته وهی ژنکوژ ناوژه بکرت و ریځراوه کانیښ دا بخرتیت ، هه ر ئەو ترسه و خواستی دهسه لاتدارای له دلی خودی ریځراوه کاندای مه یلی گه مه یه کی سازشکارانه ی شه رمۆکی له سه ر جه سه ته ی ژن بهرپا کردوه . ئەو گه مه یه ش کارایه و کار تیش ده ښت ، چون تا خواستی دهسه لاتدارای زۆتر و زالتر بی ت ناستی هۆشیا ری له کښه کان بکوژرت ، چونکه

له کویوه بهرجه سه ته بووه .